

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi vuodelta 2024

Lupa- ja valvontalautakunta 19.02.2025
157/11.00.02.01/2023

Päätösehdotus Lautakunta hyväksyy liitteenä olevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutumisen arviointia koskevan raportin (suoritteet Laukaa ja Konnevesi) vuodelta 2024.

Päätös

Selostus Ympäristöterveydenhuollon on laadittava valvontasuunnitelma ja arvioitava vuosittain valvontasuunnitelman toteutumista. Monijäseninen toimielin hyväksyy arviointiraportin ja raportti toimitetaan aluehallintovirastolle siten, kuin siitä on toimialakohtaisessa valtakunnallisessa valvontaohjelmassa mainittu helmikuun loppuun mennessä. Valvonnan tulee olla laadukasta, riskiperusteista ja terveyshaittoja ehkäisevää. Arvioinnissa otetaan huomioon ainakin seuraavat tekijät: tarkastusten määrä valvontakohdetyypeittäin, tarkastusten kattavuus suunnitellusta, painopisteiden toteutuminen, voimavarojen riittävyys ja valvon-
nasta saatujen tulojen kohdentaminen.

Vuoden 2019 alusta siirryttiin valtakunnalliseen ympäristöterveydenhuollon valvontatietojärjestelmään (VATI). VATI- järjestelmään kuuluu syöttää tehdyt tarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet, josta saadaan valvontatiedot raportointia varten. Järjestelmässä olevien raportointityökalujen käytettävyydessä on ollut ongelmia. Vuoden 2024 raportointien osalta ei voitu VATI:n raportointityökaluja käyttää ollenkaan, sillä ne antoivat eri luvut kuin valvontayksikön oma rinnakkainen kirjanpito. Raportoinnissa on käytetty valvontayksikön omaa kirjanpitoa.

Valvontasuunnitelmassa on esitetty Laukaan ympäristöterveydenhuollon suunnitellut tarkastusmäärät vuodelle 2024. Tavoiteluvut koskevat ainoastaan suunnitelmallista valvontaa eikä näissä huomioida esim. akuuttina tehtävää valvontaa. Ohessa olevasta taulukosta selviää arvioitu suunniteltujen ja toteutuneiden tarkastusten määrät valvontakohdetyypeittäin vuonna 2024.

Toteutumisprosenttiin vaikuttaa mm suunnittelemtomien töiden määrä, kuten valitukset, jälkivalvonta, häiriötilanteet, neuvonta, lausunnot sekä kirjaamiseen, rekisterien ylläpitoon (esim VATI), raportointiin, suunnitteluun, valmisteluun, osaamisen ylläpitoon, uuden asian opiskeluun ja muuhun hallintoon menevä aika.

Valvontasuunnitelman toteutuminen:

Elintarvikevalvonnassa päästiin elintarvikelaitosten valvonnan osalta noin **59 %** toteumaan ja ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen valvonnan osalta noin **95 %** toteumaan. Kokonaisuudessaan elintarvikevalvonnassa päästiin noin **88 %** toteumaan valvontatarpeesta.

Terveydensuojelulain mukaisessa valvonnassa päästiin **83 %** toteumaan suunnitellusta valvontatarpeesta. Terveydensuojelulain suunnitelman ulkopuolista valvontaa (mm. sisäilma-asiat ja muut) tehtiin 14 kpl.

Tupakkavalvonnassa päästiin noin **56 %** toteumaan suunnitellusta valvontatarpeesta.

Valvontasuunnitelmassa asetettuja tavoitteita ei kaikilta osin saavutettu. Työaikaa suunnitelmallisesta valvonnasta veivät aiempien vuosien tapaan mm. erilaiset akuutit toimenpiteet ja neuvonta (mm. häiriötilanteet vesihuollossa tai ruokamyrkytyspäilyt) sekä muu runsas asiakkaiden neuvominen ja ohjeistus.

Eläinsuojeluvalvonnan työmäärä on pysynyt korkeana ja paljon aikaa vievät työläät prosessit. Tästä syystä laitosten valvontaan valvontaeläinlääkärillä riitti resursseja vähemmän kuin on suunniteltu.

Vuodelle 2025 arvioidaan uudelleen aiempien vuosien tapaan töiden jakaantumisen tasapaino valvontayksikössä ja myös se, onko tarvetta panostaa erityisesti johonkin osa-alueeseen. Vuodelle 2025 on tehty yhteinen valvontasuunnitelma Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluiden kanssa.

Taulukossa 1. on esitetty valvontasuunnitelman mukaisten tarkastusten toteumaprosentit vuosittain 2015-2024 (taulukossa 1. olevat luvut eivät sisällä akuuttia valvontaa). Vuoden 2021 alusta Äänekoski ei kuulunut enää yhteistoiminta-alueeseen.

Laji	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
elint.	58 %	64 %	55 %	40 %	46 %	54 %	56 %	74 %	73 %	88 %
TSL	53 %	75 %	65 %	54 %	42 %	51 %	38 %	70 %	69 %	83 %
tup.	72 %	42 %	61 %	41 %	96 %	49 %	100 %	92 %	62 %	56 %

Taulukko 1. Eri valvontalajien toteumaprosentit vuosittain 10 vuoden ajalta.

Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentaminen:

Ympäristöterveysvalvonnassa on vuonna 2024 laskutettu maksutaksan mukaisia maksuja yhteensä 79907,77 € (sis. lakien mukaiset perusmaksut).

- Elintarvikevalvonta 32352,77 €
- Terveysterveysvalvonta 27975 €
- Tupakkavalvonta 19580 €

Valvonnasta saadut tulot on käytetty ympäristöterveydenhuollon normaalin toiminnan pyrittämiseen.

Henkilöresurssit ja niiden jakautuminen:

Vuonna 2024 oli ympäristöterveysvalvonnassa käytettävissä noin 10,45 henkilötyövuotta, joka koostuu viiden ympäristöterveystarkastajan, kahden valvontaeläinlääkärin, kolmen praktikkoeläinlääkärin sekä ympäristötoimenjohtajan työpanoksesta. Lisäksi yksikössä työskentelee eläinlääkärin avustaja (1 htv) ja hallintosihteeri (0,4 htv).

Suunnitelmalliseen valvontaan pystyttiin käyttämään karkean arvion mukaan noin 45 % ympäristötarkastajien kokonaistyöajasta.

Ympäristöterveydenhuollon käytettävissä olevista resursseista käytettiin vuonna 2024 työajasta karkean arvion mukaan (valvontatyötekevät):

- terveydensuojelulain mukaisiin tehtäviin noin 35 %
- elintarvikelain mukaisiin tehtäviin noin 37 %

- tupakkalain sekä lääkelain (nikotiinikorvaustuotteiden) mukaisiin tehtäviin yhteensä noin 3 %
- eläinsuojelulain mukaisiin tehtäviin 15 %
- hallinnollisiin töihin käytettiin noin 10 % työajasta.

Eläinlääkintähuollossa oli käytettävissä kolmen praktikkoeläinlääkärin ja yhden eläintenhoitajan vahvuus. Kesälle saatiin kesäsijainen niin eläinlääkäreille kuin eläintenhoitajallekin. Eläinlääkinnän asiakaskäyntiluvut niin pieneläinten kuin suurelaintenkin osalta laskivat hieman edellisestä vuodesta.

Eläinsuojeluvalvonnan työllistävyys oli samaa tasoa edellisen vuoden kanssa. Muut valtion työt työllistivät valvontaeläinlääkäreitä aiempaa vuotta enemmän.

Painopistealueet:

Valtakunnallisia painopistealueita ja projekteja on toteutettu soveltuvien osin jokapäiväisen työn ohessa resurssien mukaan.

Laatujärjestelmän, tai vastaavan kehittäminen.

Keski-Suomen ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt tekevät yhteistyötä laatujärjestelmän laatimisen tai sen päivittämisen tiimoilta. Yhteistyökanavana Teams ja Teams-palaverit.

Yhteistyö ja yhteistyön tiivistäminen ympäristöterveydenhuollon yksiköiden välillä Keski-Suomen alueella.

Keski-Suomen ympäristöterveydenhuollon yksiköillä on säännöllisiä yhteistyöpalavereja.

Yhteistyötä ja säännöllistä yhteydenpitoa on monella eri ympäristöterveydenhuollon osa-alueella. (Johtaminen, talousvesi, elintarvikevalvonta...).

Yhteistyösopimus Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimen yhteistoiminta-alueen kanssa voimaan 2022.

Viranomaisyhteistyön kehittäminen.

Ympäristöterveydenhuollosta osallistuja mm. Ruokaviraston rikollisuuden torjunta ja ”Kohteet valvonnan piiriin” työryhmissä. Sekä Keski-Suomen alueen vesivalvojen viranomaisyhteistyöryhmässä, Kuntien sisäilmaryhmissä (2kpl), kunnan poikkeusolojen johtoryhmässä ja epidemiaselvitystyöryhmässä.

Yhteistyöprojektit Pohjoisen Keski-Suomen valvontayksikön kanssa.

- Pintapuhtaus päiväkotien leluissa. Suunnitelmallisten tarkastusten yhteydessä (2024-2026).
- Vesijohtoverkoston ilmastuskaivojen kartoitus ja tarkastus suunnitelmallisten tarkastusten yhteydessä (2024-2025).
- Pintapuhtaus kahviloissa, ravintoloissa ja grilleilla (2024-2026).

Esittelijä

Ympäristötoimenjohtaja Miia Valkonen

Valmistelija

Ympäristötoimenjohtaja Miia Valkonen, p. 0400 642 429

Click or tap here to enter text.